

A Fővárosi Ítéltábla a Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Falus Orsolya ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsönszerződés felmondásából eredő követelés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 8.G.41.877/2010/43. számú végzésével kijavított, 2012. január 26. napján kelt 8.G.41.877/2010/41. számú ítélete ellen az alperes részéről 42. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint + ÁFA összegű másodfokú perköltséget, valamint a ... Államnak külön felhívásra 5.000.000 (ötmillió) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2000. november 24-én adásvételi szerződést kötött az ... Kft. (a továbbiakban: szállító) eladóval 2001. február 15-i szállítási határidővel 5 darab ... típusú haszongépjárműre.

A fenti gépjármű vásárlás finanszírozására a felperes 2001. március 19-én adott az alperesnek svájci frank alapú hitelajánlatot, mely szerint gépjárművenként 15.910.000 forint kölcsönt nyújtott volna 37 hónapra, a bruttó vételár 26 %-át kitevő kezdő részlet befizetése mellett, rögzítve az utolsó havi törlesztő részlet összegét 12.873.750 forintban és azt, hogy utóbbit az árfolyamváltozás nem érinti, az fix összegű.

Az ajánlattételt követően a peres felek között 2001. április 24-én - a szállító által is aláírt ..., azonos tartalmú deviza alapú hitel és opciós szerződés jött létre a fenti gépjárművek megvásárlásának a finanszírozására.

Az egyes szerződésekben az adott gépjármű adatai között az 5. pontban rögzítették, hogy a bruttó vételár 21.456.250 forint; a szerződés 8. pontja szerint a hitel teljes összege 15.866.250 forint, a kölcsön futamideje 37 hónap, a havi törlesztő részlet 243.518 forint, az utolsó 37. havi részlet összege 12.873.750 forint, a saját rész a bruttó vételár 26 %-a, azaz 5.590.000 forint.

Ugyanitt rögzítették, hogy a hitelező a szerződés hatálybalépésekor a hitel teljes összegét a szállító részére fizeti meg; a törlesztő részletek, a hitel ügyleti kamatlába és az induló THM a hitelező svájci frank alapon változó kamatozású hitelszerződésekre vonatkozó általános szerződési feltételeiben (a továbbiakban: ÁSZF) meghatározott módon változhat; a 37. hónapban esedékes utolsó törlesztő részletet azonban az árfolyamváltozás nem terheli. Megállapodtak abban, hogy a törlesztő részletek esedékessége minden hónap 15-e, késedelmes teljesítés esetén a késedelmi kamat mértéke a mindenkori jegybanki alapkamat kétszerese. A szerződésben rögzített alapkamatláb 12,98 %-ban, az induló THM 13,78 %-ban került meghatározásra. A felperes a szerződés 9. pontjában a tulajdonszerzésétől számított 5 éves időtartamra vételi jogot engedett a tulajdonába kerülő gépjárművekre.

A szerződés záradékából kitűnően annak elválaszthatatlan részét képezte - többek között - az ÁSZF és a felperes üzletszabályzata, melyek elolvasását, a benne foglaltak megértését és azok egy-egy példánya átvételét a szerződő felek az okirat aláírásával elismerték.

Ezen szerződések a hitelező elfogadó nyilatkozatai szállító részére történő megküldésével léptek hatályba; az elfogadó nyilatkozatokban is rögzítést nyert, hogy a 37. havi 12.873.750 forint összegű törlesztő részletet nem terheli árfolyamváltozás.

A felperes az elfogadó nyilatkozat megküldésén túl, a szállító részére a teljes hitelösszeget vételárrészletként megfizette.

A peres felek, valamint a szállító - utalva a fenti gépjármű adásvételi, valamint hitelszerződésekre - 2001. április 24-én háromoldalú visszavásárlási megállapodást kötöttek, melyben - többek között - rögzítették, hogy a szállító a hitelszerződések 37. havi fix utolsó részletének megfelelő összeget, hitelszerződésenként és gépjárművenként bruttó 12.873.750 forintot, visszavásárlási árként az alperesnek - a hozzá intézett írásbeli felszólítás alapján - megfizet, az alperes a részére fizetendő teljes összeget a felperesre engedményezi. Az 5. pontban rögzítették továbbá, hogy amennyiben a szállító a visszavásárlási árat nem fizeti meg a felperes javára, akkor utóbbit a hitelszerződésekben fakadó jogosultságok és kötelezettségek az alperessel szemben változatlanul megilletik; a megállapodás nem érinti a hitelszerződések rendelkezéseit.

A felperes által gépjárművenként 36 hónapon keresztül ÁFA-mentes törlesztő részletekről kiállított számlákat az alperes rendben megfizette; az utolsó 37. havi számlák szerint az alperest nettó 11.590.684 forint megfizetése terhelte, ezen 2004.

június 15-i fizetési határidejű számlák teljesítése vonatkozásában a felek között vita keletkezett, az alperes fizetése elmaradt.

A felperes 2004. szeptember 23. napján kelt nyilatkozatával az ÁSZF 9.2.v. pontja - mely az adós bármely fizetési kötelezettségének 15 napos késedelmét felmondással engedte szankcionálni - alapján a hitelszerződéseket azonnali hatállyal felmondta, és felszólította az alperest gépjárművenként 12.378.074 forint megfizetésére, továbbá ugyanezen a napon kelt másik levelében vételi joga gyakorlását is bejelentette.

A felperes 2006. január 19-én a 2004. szeptember 23-i felmondásra hivatkozással az abban megnevezett tartozás megfizetésére szólította fel az alperest, eredménytelenül.

Az alperes a ... számú hitelszerződés vonatkozásában felperesként a ...i Városi Bírósághoz benyújtott keresetében az azonnali hatályú felmondás jogszerűtlenségének, szerződésszegésnek és túlfizetése tényének a megállapítását kérte; ezen kereset előterjesztésének jogszabályi feltétele hiányában a ...i Városi Bíróság 6.P.20.472/2007/5. számon keresetet elutasító ítéletet hozott, melyet a ... Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Pf.21.089/2007/4. szám alatti részítélettel a megállapításra irányuló kereset elutasítása tekintetében helybenhagyta, egyebekben hatályon kívül helyezte. A megismételt eljárásban a ...i Városi Bíróság 6.P.20.135/2008/23. számú végzésével a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára, megszüntette, ezen határozatát a ... Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.990/2008/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes a ... számú szerződés kivételével a többi négy szerződés alapján fennálló, külön-külön 12.378.074 forint követelés és járulékai megfizetése iránt fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmeket terjesztett elő; az eljárások az alperes ellentmondásai folytán perré alakultak, melyek egyesítésre kerültek.

A felperes a per során többször módosított felemelt keresetében az alperessel kötött öt szerződés alapján szerződésenként 11.590.684 forint utolsó (37.) havi kölcsönrészletre, mindösszesen 57.953.420 forintra és annak 2004. június 15-től a kifizetésig járó, a jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű késedelmi kamata megfizetésére támasztott igényt. A keresetében arra hivatkozott, hogy a szerződések futamideje alatt az abban rögzítetteknek megfelelően szerződésszerűen járt el, az alperes a 2004. június 15-én esedékes utolsó részlet tekintetében fizetési kötelezettségének nem tett eleget, 15 napot meghaladó késedelmre az ÁSZF 9.2.v. pontja alapján azonnali hatályú felmondásra adott alapot. A felmondás okán az alperes a Ptk. 198. § (1) bekezdése, 200. § (1) bekezdése, 301. §-a, 319. § (2) bekezdése és 321. § (1) bekezdése alapján pénztartozása megfizetésére köteles.

Az alperes elsődlegesen a követelés időelőttisége okán a Pp. 157. § a) pontja alapján a per megszüntetését kérte. E körben arra hivatkozott, hogy a ...i Városi Bíróság 6.P.20.472/2007/5. számú - a ... Bíróság 3.Pf.21.089/2007/4. számú részítéletével helybenhagyott - ítéletéből kitűnően a CHF LIBOR változásairól a felperes az alperest nem értesítette, a CHF LIBOR mértékének változását a felperes a részletek összegének meghatározásakor nem vette teljes körűen figyelembe, az alperes a szerződésben meghatározottnál magasabb összegű tőkét törlesztett, a felperes a tartozást forintban tartotta nyilván, és a számlalevelek alapján nem volt megállapítható a tőketörlesztés és a fennálló tartozás összege, mindezek szerint a felperes megszegte az ÁSZF 4.1.2., 4.1.3., 4.3.2. és 4.3.4. pontjaiban foglaltakat. További szerződésszegésnek minősül, hogy a felperes az utolsó törlesztő részlet összegét tartalmazó 37. havi számlát a 2001. április 24-i háromoldalú megállapodásban foglaltakba ütközően nem bruttó 12.873.750 forintról, hanem nettó 11.590.684 forintról állította ki, a számlában ÁFA-tartalmat nem szerepeltetve. Tekintettel arra, hogy a felperes a szerződésnek megfelelő utolsó számla kiállításával - figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság GK 66. számú állásfoglalásában foglaltakra is - a Ptk. 302. §-a szerint késedelemben van, az az alperes egyidejű késedelmét a Ptk. 303. § (3) bekezdése szerint kizárja. Alperesi késedelem hiányában a hitelszerződés felmondására sincs alap, a felperes az ÁSZF 9.2.v. pontjában foglaltakba ütközően, jogszerűtlenül élt felmondási és opciós jogával, mindezt a kereset idő előtti.

Másodlagosan hivatkozott arra, hogy a 2001. április 24-i háromoldalú megállapodás atipikus, a hitelszerződéseket felülíró új szerződés, így ennek rendelkezései, valamint az abban hivatkozott Ptk. irányadó a felek jogviszonyára, következik ez az ÁSZF 1.1. pontjában foglaltakból is, mely csak a felek kifejezetten eltérő tartalmú szerződési kikötése hiányában rendeli az általános szerződési feltételeket alkalmazni. Ebből következően a felmondás a Ptk. 525. §-a alapján vizsgálható, mely nem tartalmazza a felperes által felmondási okként nevesített körülményt, a Ptk. kiterjesztő értelmezésének pedig nincs helye. A jogszerűtlenül gyakorolt felmondás jogkövetkezménye a megállapodás hatályának fennállta, a Ptk. 198. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásának a szükségessége.

Amennyiben a ... Bíróság 3.Pf.20.990/2008/2. számú határozatában foglaltakra figyelemmel a 37. havi számla jogszabályba ütközően került volna kiállításra ÁFA-tartalommal, úgy a peres felek szerződése a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis, részleges érvénytelenségről ugyanis nem lehet szó, mert ezen rendelkezés nélkül a felek a szerződéseket nem kötötték volna meg.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, elsődlegesen a Ptk. 210. § (1), (2) és (3) bekezdése alapján a hitelszerződéseket megtámadta, hivatkozva arra, a szerződések megkötésekor abban a téves feltevésben volt, hogy a 37. havi részletnek ÁFA-tartalma lesz, erről a szerződést előkészítő, okiratot szerkesztő felperesi jogtanácsos, ... tájékoztatta; így közös téves feltevésük sem zárható ki; a megtámadás elkészttsége esetére kérte ezen viszontkereseti kérelmét megtámadási kifogásként elbírálni.

Másodlagos viszontkereseti kérelemként 124.086.270 forint kár megfizetésére kérte kötelezni a felperest a Ptk. 4. § (1) bekezdése, 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és 340. § (1), (2) bekezdése alapján. E körben arra hivatkozott, hogy a

felperes nem tett eleget együttműködési kötelezettségének, nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította, illetőleg a kárenyhítés szükségességét figyelmen kívül hagyta, amikor a kialakult jogvita rendezése érdekében megtett szállítói felajánlást a gépjárművek megvásárlására, illetőleg a vitatott törlesztő-részletrész letétbe helyezését elutasította.

Ugyancsak az együttműködés teljes hiányát támasztja alá a ...i Városi Bíróság előtt eljáró ... igazságügyi szakértő azon szakmai megállapítása, hogy a felperes a számlákon a kamat- és a tőketörlesztés összegét elmulasztotta feltüntetni, így lehetetlenné tette, hogy az alperes a fennálló kötelezettsége tárgyában tájékozódhasson.

Az alperes a szerződések érvénytelensége esetére az eredeti állapot helyreállítását kérte a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján, annak figyelembevételével, hogy mindösszesen 40.445.000 forintot törlesztett, mely után 2004. május 17-től számítottan jár a részére törvényes kamat, ugyanakkor a felperes a neki felróható időmúlás okán kamatot nem követelhet, továbbá a felelős őrzésből eredő költségeket is megtéríteni tartozik.

A szerződések érvényessége esetére 7.562.230 forint és annak 2002. október 24-től a kifizetésig járó törvényes kamata erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő, hivatkozva arra, hogy ... igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint a felperes nem vette figyelembe a CHF LIBOR változásait, a hitelt nem CHF-ben, hanem forintban tartotta nyilván, ezért az alperes az előírtat meghaladó tőkét törlesztett, szerződésenként 1.512.446 forint túlfizetése keletkezett.

A felperes a szerződések érvénytelenségét, kárfelelősségét megalapozó szerződésszegését vitatva a viszontkereset elutasítását kérte. A ...i Városi Bíróság 6.P.20.135/2008. számú ügyben hozott permegszüntető végzéséből - melyet a ... Bíróság 3.Pf.20.990/2008/2. számú végzésével helybenhagyott - kitűnően a peres felek között a Ptk-ban szabályozott kölcsönszerződések jöttek létre, melyet a felperes az alperes fizetési késedelme miatt jogszerűen mondott fel, a 37. törlesztő részlet ÁFA-mentes, tehát a felperes annak kiállításakor szabályosan járt el. A szabályszerűen kiállított számlák alapján az alperest fizetési kötelezettség terhelte volna, melynek nem tett eleget, így alaptalan a jogosulti késedelemre hivatkozása, továbbá a felperes jogszerűen élt azonnali hatályú felmondási, valamint opciós jogával.

Nem osztotta a felperes az alperes szerződés semmisségére alapított érvelését, kifogásolta, hogy a jogszabályba ütközés konkrét jogszabályhelyét nem jelölte meg, továbbá adójogi szabály megsértése önmagában nem vonja maga után egy polgári jogi szerződés érvénytelenségét, így, amennyiben a számla az adójogi előírásoknak nem felelne meg, az a szerződés érvényességét nem érinti.

A megtámadásra alapított viszontkereseti kérelem körében arra hivatkozott, hogy az alperes a Ptk. 236. § (1) bekezdése szerinti határidőt elmulasztotta, a megtámadásra jogvesztő határidőn túl került sor.

A kártérítés iránti viszontkereseti kérelem és a beszámítási kifogás körében felperes előadta, hogy a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő - szemben az ... igazságügyi szakértő által készített szakvéleménnyel - azt állapította meg, az alperes a felperesnek tartozik, így jogellenesség, a felperest terhelő felróhatóság

nem áll fenn, emellett az alperes sem kára felmerültét, sem az okozati összefüggést nem bizonyította. Ugyancsak a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye cáfolja a beszámítási kifogás megalapozottságát, a felperes ugyanis figyelembe vette a CHF LIBOR változásait, így mind a kölcsönszerződés megkötésekor, mind a részletek felszámításakor jogszerűen járt el.

Az elsőfokú bíróság a 8.G.41.877/2010/43. számú végzésével kijavított, 2012. január 26. napján kelt 8.G.41.877/2010/41. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 57.953.420 forintot és annak 2004. október 1-től a kifizetésig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű - a mindenkor jegybanki alapkamat kétszeresét meg nem haladó - mértékű kamatát, valamint 5.396.100 forint perköltséget és 2.790.776 forint ügyvédi munkadíjat. Felperes ezt meghaladó keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította, kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a ... Államnak 900.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, melynek részét képezték az általános szerződési feltételek, valamint a felperes üzletszabályzata. Figyelemmel arra, hogy a szerződés 11. pontjába foglalt záradék szerint ezen okiratok egy-egy példányának átvételét az alperes elismerte, ebből következően a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint őt terhelte annak igazolása, hogy ezen mellékleteket részére a felperesi jogelőd a szerződés aláírásakor nem adta át, ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Az alperes permegszüntetés iránti kérelme aaptalanságára vont következtetést az elsőfokú bíróság; megállapította, hogy a Ptk. 321. § (1) bekezdése alapján a jogviszonyt megszüntető azonnali hatályú felmondás az ÁSZF 9.2.v. pontján alapult, és az ÁSZF 9.3. pontja szerint az adós összes, még fennálló fizetési kötelezettségét egy összegben azonnal esedékessé tette. Figyelemmel arra, hogy a perbeli gépjárműveket az alperes nem adta a felperes birtokába, az opciós vételárnak a tartozásába történő, az ÁSZF 12.2.4.c. pontja szerinti beszámítására, ennek megfelelő elszámolásra nem kerülhetett sor, felperes nem az elszámolás alapján támasztott igényt, hanem a 37. havi lejárt részlet fizetésére kérte kötelezni az alperest a keresetében, így ezen követelése lejártként nem tekinthető idő előttinek.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság alperes ÁSZF 4.1.2., 4.1.3., 4.3.2., 4.3.4. pontjaiban foglaltak megszegésére alapított védekezését sem; elfogadva az általa kirendelt ... igazságügyi szakértő szakértői véleményében foglaltakat, megállapította, hogy a felperes elszámolása a szerződés rendelkezéseinek megfelelt, a LIBOR kamat, az árfolyam szerződéses időszaki változásait megfelelően figyelembe vette, sőt utóbbit az utolsó havi részlet számlázása során is alkalmazandónak tekintette, ezért számlázott 12.292.830 forint helyett 11.590.684 forintot gépjárművenként, amely 547.850 forinttal kevesebb fizetési kötelezettséget, az alperesre kedvezőbb helyzetet eredményezett. Ez az eltérés nem alapozza meg alperes felmondás jogszerűtlenségére történő hivatkozását; a 37. havi számlákat 2004. június 15-i esedékességgel nem fizette meg, a felperes 15 napos késedelmet

meghaladó idő elteltével, 2004. szeptember 23-án az ÁSZF 9.2.v. pontja alapján jogszerűen mondta fel a szerződéseket.

... és ... tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint legfeljebb arra vonható következtetés, hogy a felek a szerződéskötést megelőzően tárgyalásokat folytattak annak tartalmáról, ugyanakkor nem nyert bizonyítást a Ptk. 205/C. §-a, 209. § (1) bekezdése, 5. § (2) bekezdése szerinti jogszabályi feltételek fennállta, így az alperes ekörbeni védekezését sem találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a felperes a 37. havi részletről a számlát ÁFA nélkül állította ki, a felek közötti szerződés rendelkezéseivel nem ellentétes, mert a kölcsönszerződésben általános forgalmi adó fizetési kötelezettségben nem állapodtak meg, így az alperes Ptk. 303. § (3) bekezdése szerinti kimentése nem foghat helyt, jogosulti késedelem a GK 66. számú állásfoglalásban foglaltakra figyelemmel sem áll fenn, utóbbinak az sem minősül, hogy az utolsó havi számla összege a szerződésben foglaltaktól alacsonyabb összegre került kiállításra.

Ugyanezen okból nem osztotta az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés jogszabályba ütközésére vonatkozó alperesi okfejtést sem; kifejtette, hogy az 1992. évi LXXIV. tv. 2. számú melléklete 6. pontjában foglaltaknak a felek által kötött kölcsönszerződés és az annak részét képező általános szerződési feltételek megfeleltek, ezek egyike sem tartalmazott arra vonatkozó rendelkezést, hogy bármelyik részletet általános forgalmi adó megfizetése terhelné. A 2001. április 24-én kötött háromoldalú megállapodás 4. pontjában a felek azt rögzítették, hogy a hitelszerződések 37. havi utolsó részletének megfelelő összeget a szállító visszavásárlási árként az alperesnek megfizeti, azon körülmény, hogy a visszavásárlási ár általános forgalmi adót tartalmaz, nem terjed ki a kölcsönszerződésben foglaltakra, figyelemmel arra is, hogy az 5. pont szerint a megállapodásban foglaltak a hitelszerződések rendelkezéseit nem érintik. Mindezt az alperes a Ptk. 237. § (1) bekezdésében foglalt alkalmazását, az eredeti állapot helyreállítását, e körben az általa teljesített 40.445.000 forint törlesztés beszámítását alaptalanul kérte.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ... igazságügyi szakértő a szakvéleményében és a meghallgatása során is részletesen előadta, valamint megindokolta az általa alkalmazott számítási módot, mely szakértői módszerrel az nyert megállapítást, hogy az alperes által megjelölt 1.512.446 forinttal szemben 139.800 forint túlfizetés áll fenn, ez azonban a 37. hónapra vonatkozó, az alperesre előnyös 547.850 forinttal alacsonyabb összegű számlázással kompenzálást nyert, ezért a beszámítási kifogás elutasításáról döntött.

A Ptk. 210. § (1), (2), (3) bekezdésére alapított viszontkereseti kérelem elbírálása körében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy annak előterjesztésére a Ptk. 236. § (1) bekezdésébe foglalt egyéves határidő leteltét követően került sor, ezért kifogásként történő elbírálásának van helye. Nem osztotta ugyanis az elsőfokú bíróság alperes azon álláspontját, hogy a ... Bíróság határozatának kézhezvételével nyílt volna meg a megtámadási határidő, az alperes a 37. havi részletet már azon indokra figyelemmel nem teljesítette, hogy az általános forgalmi adót nem tartalmaz, emellett a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem 2006. április 3-án került előterjesztésre, és az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban az alperes már

előadta az utóbb viszontkereseti kérelmében megnevezett, szerződés megtámadására okot adó körülményeket. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem nyert bizonyítást, hogy a felek tévedésben lettek volna, a hitelszerződésből nem állapítható meg, hogy a részleteket általános forgalmi adó terhelte volna, s maga az alperes a személyes meghallgatásakor is különbséget tett a hitel és az autó ÁFA-ja között. Azon körülmény, hogy a 2001. április 24-i háromoldalú megállapodásban a 37. havi fix utolsó részletnek megfelelő összeget visszavásárlási árként tekintették és az ÁFA-t is tartalmazott, nem igazolja, hogy a hitelszerződésben megállapított 37. havi fix utolsó részlet ÁFA-t kellene, hogy tartalmazzon; e körben is utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a megállapodás 5. pontjában kifejezetten akként nyilatkoztak, annak rendelkezései nem érintik a kölcsönszerződésben foglaltakat.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a másodlagos jogcímen előterjesztett viszontkereseti kérelmet sem; az alperes a 37. havi részlettől eltérő összeget kívánt teljesítésként letétbe helyezni, ennek elfogadása megtagadása a felperes részéről nem tekinthető az együttműködési kötelezettség megszegésének. Az alperes a kártérítés törvényi tényállási elemeit nem igazolta - felperes jogellenes magatartását, kára felmerültét és az okozati összefüggést -, ezért a 124.086.270 forint kártérítés megfizetése iránti viszontkeresetet is elutasította.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes kereseti kérelme a Ptk. 523. §-a, 526. § (2) bekezdése szerint megalapozott, a követelés az ÁSZF 9.2.v. pontja, 9.3. pontja szerint a felmondással egy összegben esedékessé vált, az alperesi tartozás megfizetésére támasztott igény jogszerű. Az elsőfokú bíróság alperes késedelembe esését a kereseti kérelemben foglaltaktól eltérően, a szerződés felmondásának átvétele napjától állapította meg a Ptk. 298. § a) pontjára figyelemmel, mértékét a szerződés 8. pontja, az ÁSZF 4.6. pontja, valamint a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján határozta meg.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben - tartalmilag - elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, a per megszüntetését, másodlagosan a megváltoztatását, a kereset elutasítását, és viszontkeresetének történő helyt adást kért.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az időelőttiségre alapított permegszüntetés iránti kérelem elbírálása során tévesen állapította meg a peres felek közötti jogviszony tartalmát; elmulasztotta a kölcsönszerződés részeként nevesíteni az azzal egy időben megkötött, 2001. április 24-én kelt háromoldalú megállapodást, melyről az alperes, valamint és ... tanúk egyaránt azt adták elő, hogy e nélkül a kölcsönszerződést az alperes nem kötötte volna meg. Nevezett tanúk vallomása alátámasztotta, hogy az alperes szándéka olyan konstrukció létrehozása volt, amelyben az utolsó részlet a gépjárművek bruttó visszavásárlási ára. Ugyanezt támasztotta alá ... tanúvallomása is, akinek a tanúvallomásából kitűnt, hogy nem normál szerződést kötöttek, mert az ÁFA-t az utolsó részletbe beépítették, illetőleg a megállapodásban egy ÁFA-s ár szerepelt és a hitelszerződésbe ez az összeg került beépítésre. Egyértelműen nyilatkozott a tanú arra is, hogy nem a megállapodásnak megfelelően történt az utolsó részlet kiszámlázása, amennyiben az nem 12.873.750 forint volt. Az alperes álláspontja szerint, ha az iratok tartalma és a szerződést kötő

felek egybecsengő szándéka között eltérés észlelhető, a szerződést a felek együttes szándékának megfelelően kell értelmezni.

Amennyiben a háromoldalú megállapodás nem tekinthető a kölcsönszerződés részének, az alperes arra hivatkozott, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdése szerinti szerződéses szabadság elvéből következően a felek a megállapodással a kölcsönszerződésben foglaltakat felülírták, következik ez az ÁSZF 1.1. pontjából, valamint a Ptk. 205/C. §-ában foglaltakból is. Eszerint nem az ÁSZF, hanem a Ptk. szabályai irányadók a jogviszonyra, így a felmondásra is, a Ptk. 525. §-a a felperes által nevesített indokot nem tartalmazza, a Ptk. kiterjesztő értelmezésére pedig nincs mód. Jogszerűtlen felperesi felmondás esetén a jogviszony nem szűnt meg, a Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a felek kölcsönösen teljesíteni tartoznak. Utóbbi körében a felperes mulasztott azzal, hogy a 37. havi számlát nem a szerződésnek megfelelően állította ki; egyfelől bruttó összeget kellett volna számláznia, másfelől az árfolyamváltozást nem lehetett volna figyelembe vennie, a leszámlázott 11.590.684 forint nem a fix bruttó összeg nettója, és árfolyamváltozással is érintett. Ezen szerződésszegés a felperes részéről jogosulti késedelem, amely az alperes egyidejű késedelmét kizárja, emellett a számla teljesítését alappal tagadta meg, így nem eshetett késedelembe, arra felmondást alapítani jogszerűen nem lehetett, utóbbi hiányában pedig a felperesnek nincs lejárt követelése.

A jogviszony tartalmának megállapítása körében hivatkozott az alperes arra is, hogy az ÁSZF azért sem válhatott a szerződés részévé, mert azt vele nem ismertették, részére meg nem magyarázták, áttekinthető változatban csak a szerződéskötést követően vette kézhez, továbbá - éppen a jövőbeni vita elkerülése érdekében - vele az okirat minden oldalát nem írták alá. Álláspontja szerint mindezt a szerződéskötés során nem valósultak meg a Ptk. 205/A. § (2) bekezdésében, 205/B. § (1), (2) bekezdésében, valamint a GK 37. számú állásfoglalásban foglaltak. Arra az esetre, ha az ÁSZF mégis a jogviszony tartalmát képezné, arra hivatkozott az alperes, hogy a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint azok tisztességtelennek minősülnek, ekként értékelhető az, hogy a felperes az utolsó havi törlesztő részletet egyoldalúan módosította és az alperesre kedvezőtlenül, nem bruttó, hanem nettó és magasabb összegben számlázta.

Permegszüntetés iránti kérelme alaptalansága esetére hivatkozott az alperes arra, ha az ÁFA-s kölcsön törlesztő részletben történő megállapodás irányadó a felekre, akkor a kölcsönszerződés részleges érvénytelensége áll fenn jogszabályba ütközés okán a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint, ugyanakkor ezen rendelkezés nélkül a szerződést nem kötötték volna meg, így a szerződés egésze megdőlt, és az eredeti állapot helyreállítása szükséges az alperesi befizetés elszámolása mellett.

Semmisségi kifogása alaptalansága esetére fenntartotta az alperes a fellebbezésében a megtámadásra alapított viszontkeresetét, állítva, hogy az utolsó havi törlesztő részlet ÁFA-tartalma tekintetében, mint lényeges kérdésben a felperes megtévesztette, illetőleg közös tévedésük állt fenn, figyelemmel arra, hogy a felperes jogi képviselője adott ezen törlesztés bruttó jellegére téves tájékoztatást; álláspontja szerint megtámadási jogát jogszerűen és időszerűen gyakorolta.

Fenntartotta az alperes a fellebbezésében a szerződésszegésre alapított kárigényét is; álláspontja szerint a Ptk. 5. § (2) bekezdése szerinti joggal való visszaélést követett el a felperes, emellett a Ptk. 205. § (3) bekezdése szerinti, már a

szerződéskötést megelőző időre kötelezően előírt együttműködési kötelezettségének nem tett eleget. Ekként értékelte az alperes azt, hogy az ÁSZF 4.3.4. pontja szerinti kötelezettségének eleget nem téve a számlákon kívül értesítést, írásbeli tájékoztatást nem küldött. Hivatkozott az alperes arra, hogy ... igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint sem lehetett a számlalevelek alapján megismerni a CHF LIBOR változást, illetőleg kiszámolni a tőketörlesztést, valamint a fennmaradó tartozást.

Ugyancsak szerződésszegésként értékelhető az, hogy a felperes a 2004. augusztus 27-i leveléből kitűnően a változásokról tájékoztató elszámolást az alperes részére nem készített.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében helyes indokai alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan feltárta, és figyelemmel a ...i Városi Bíróság permegszüntető végzését helybenhagyó, ... Bíróság által hozott 3.Pf.20.990/2008/2. számú végzésben foglaltakra, a felperes által kiállított számlák helyessége res iudicata okán vitássá nem tehető.

Álláspontja szerint az alperes a fellebbezésében tévesen figyelmen kívül hagyta, hogy ... szakvéleményét a ...i Városi Bíróság és a ... Bíróság értékelte, jelen eljárásban azonban a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján új szakértő kirendelésére került sor ... személyében. Nevezett szakértő egyértelműen megállapította, hogy a felperes helyesen és megfelelő időben állította ki a számlákat, eljárása a szerződésben foglaltaknak megfelelt, a LIBOR kamat és az árfolyam időszaki változásait egyaránt figyelembe vette. Ennek okán a felperes késedelembe esésére alapított alperesi védekezés nem foghat helyt. Álláspontja szerint nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ÁSZF-be foglalt kikötéseket nem tekintette tisztességtelennek, továbbá helytállóan döntött a megtámadásra alapított védekezés elutasításáról is, e körben fenntartotta azon véleményét, hogy a megtámadási határidőt elmulasztva tett e körben az alperes jognyilatkozatot.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során a felperes keresetének részbeni elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezés megalapozottságát nem bírálta felül, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata e körben - fellebbezés hiányában - a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor mellőzve a per Pp. 157. § a) pontja szerinti megszüntetését, az ügy érdemében tárgyalt és határozott; a felperesi követelés időelőttiségét eredményező, a peres felek közötti jogviszony tartalmának téves megállapításából levezetett jogszerűtlen felmondásra alapított alperesi védekezés a fellebbezésben előadottakkal sem nyert alátámasztást.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy 2001. április 24-én külön szerződések, egyfelől a peres felek közötti - a szállító által is aláírt - deviza alapú hitel és opciós szerződések (a továbbiakban: kölcsönszerződés), másfelől az ezek tárgyát képező gépjárművek visszavásárlására vonatkozó megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) jött létre ugyanazon felek között.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a megállapodás nem vált a kölcsönszerződés részévé, az alperes által állított beemelés az okirat szövegezéséből nem tűnik és a megállapodás a kölcsönszerződés mellékletei között sincs nevesítve.

A jogviszonyok elkülönültségét támasztja alá az is, hogy a szerződő felek és a keletkezési időpont azonossága ellenére a szerződéseket külön okiratba foglalták, továbbá a megállapodás 5. pontjában kifejezetten azt rögzítették, hogy az nem érinti a kölcsönszerződések rendelkezéseit, ebből következően a megállapodásban foglaltakkal ellentétes az a fellebbezési előadás, hogy utóbbival a kölcsönszerződés „felülírását” célozták.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a fellebbezésben hivatkozott tanúvallomások a fenti okiratokban rögzítettekkel együttesen értékelhetők, egybevetésükből csupán arra vonható kétségmentes következtetés, hogy a kölcsönszerződések tárgyát képező gépjárművek megállapodás szerint bonyolítandó szállítói visszavásárlásához a feleknek érdekük fűződött, a megállapodás szerinti visszavásárlási ár és kölcsönszerződések szerinti utolsó törlesztő részlet összegének azonosságára irányuló, a Ptk. 205. § (1) bekezdése szerinti, a felperes által vitássá tett szándékegyezőség azonban kellő alátámasztást nem nyert.

A fentiekből okszerűen következik, hogy a peres felek közötti kölcsönjogviszony tartalmát a 2001. április 24-én kelt „Deviza alapú hitel- és opciós szerződés magánszemélyek és egyéni vállalkozók részére” elnevezésű blanketta és annak záradékában nevesített mellékletek - köztük a svájci frank alapon változó kamatozású hitelszerződésekre vonatkozó általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) - képezik.

Figyelemmel arra, hogy a fenti záradékban a szerződő felek az ÁSZF elolvasását, a benne foglaltak megértését és elfogadását, valamint átvételét rögzítették, helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság alperes Ptk. 205/A. § (2) bekezdésében, 205/B. § (1), (2) bekezdésében, valamint GK 37. számú állásfoglalásban foglaltak felperesi megsértésére alapított védekezése megalapozatlanságára is.

Tekintettel arra, hogy a fent kifejtettek szerint az ÁSZF a kölcsönszerződések részévé vált, vizsgálni kellett az alperes Ptk. 209. § (1) bekezdésére alapított védekezését is annak figyelembevételével, hogy az alperes nem fejtette ki, mely jogát, kötelezettségét, mely szerződési rendelkezés, mennyiben érintette hátrányosan, az mely okból tisztességtelen. A jogorvoslati eljárás során ezen védekezése körében azt kérte értékelni, hogy a felperes az utolsó havi törlesztő részletet rá nézve kedvezőtlenül, egyoldalúan módosította akként, hogy azt nem bruttó, hanem nettó és magasabb összegben számlázta.

Teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kölcsönszerződésekben foglaltak helytálló, a Ptk. 207. § (1) bekezdésének megfelelő értelmezésén alapuló azon álláspontját, hogy az utolsó 37. havi részlet nettó összegben történő számlázása megfelelt a felek szerződéses akaratának, a kölcsönszerződésekben ugyanis általános forgalmi adó fizetésében bizonyítottan nem állapodtak meg, ebből következően a számlázás „tisztességtelenségére” tett alperesi fellebbezési előadás sem foghat helyt.

... igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján kétségtelen, hogy az utolsó havi törlesztő részletet tartalmazó számlák kiállításakor a kölcsönszerződésekben foglaltaktól eltérve, az árfolyamváltozás figyelembevételével került sor gépjárművenként a szakértő által kiszámolt 12.292.830 forint helyett 11.590.684 forint számlázására, ezen eltérés azonban az alperesre kedvező helyzetet eredményezett. Az utóbbi körülmény helytálló értékelésével állapította meg az elsőfokú bíróság a jogosulti késedelem hiányát és helyesen vont következtetést arra, hogy a 2004. június 15-i esedékességű utolsó törlesztés alperesi teljesítésének az elmaradása az ÁSZF 9.2.v. pontja szerinti jogszerű felmondásra adott alapot. A perbeli követelést a Ptk. 321. § (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk. 319. § (2) bekezdése szerint a jogszerű felmondás esedékessé tette, így időelőttiségre alapított permegszüntetési kérelemnek nincs helye.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság az alperes semmisségi kifogása elutasításáról is; a már korábban kifejtettek szerint a felek a kölcsönszerződésekben általános forgalmi adó fizetésében nem állapodtak meg, az ítélet indokolásában helytállóan került rögzítésre, hogy ez állt összhangban a hatályos jogi szabályozással, az irányadó 1992. évi LXXIV. tv. 2. számú melléklete 6. pontjában foglaltaknak a kölcsönszerződések és azok részét képező Általános Szerződési Feltételek megfeleltek. A pénzügyi szolgáltatás tárgyi adómentessége helytálló figyelembevételével a kölcsönszerződések nem tartalmaztak arra vonatkozó rendelkezést, hogy bármely törlesztő részletet általános forgalmi adó megfizetése terhelné, így a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti jogszabályba ütközés részlegesen sem állhat fenn.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság annak megállapításakor sem, hogy a megállapodás 4. pontjában a felek nem a kölcsön törlesztő részlet, hanem a visszavásárlási ár általános forgalmi adó tartalmát rögzítették, a jogviszonyok egymásra hatását pedig a fent már kifejtettek szerint a megállapodás 5. pontjában foglaltak kizárják; ebből következően a megállapodás esetleges jogszabályba ütközése a kölcsönszerződésekre nem hatna ki, a Ptk. 237. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására alapot nem teremtené.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla az alperes szerződések megtámadására alapított viszontkereseti kérelme megalapozatlan elutasítására vonatkozó fellebbezési okfejtését sem, az alábbiak szerint.

Az alperes a fellebbezésében megtámadási joggyakorlása időszerűségét állította, ezért a Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság ezen viszontkereseti kérelem kifogásként történő elbírálásáról helytállóan döntött-e.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a 37. havi részletek kifizetését azon indokkal nem teljesítette, hogy a számlák általános forgalmi adót nem tartalmaznak, így ezen 2004. június 15-i esedékességgel kiállított számlák kézhezvételekor a tévedését már felismerhette. Az ekkor megnyíló, a Ptk. 236. § (2) bekezdése a) pontja szerinti egyéves megtámadási határidő a fellebbezésben hivatkozott ... Bíróság előtti per jogerős befejezéséig nem nyugodott és mivel az alperes a Ptk. 210. § (1), (2) és (3) bekezdésére alapított viszontkereseti kérelmét a 2009. február 23-án beérkezett előkészítő iratában terjesztette elő, helytálló a megtámadás elkészttségére levont ítéleti jogi következtetés.

A Ptk. 236. § (3) bekezdésének utolsó fordulata szerint a megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt; ezen jogszabályi rendelkezésből következően nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perben előterjesztett alperesi megtámadást kifogásként bírálta el.

Osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság megtámadási kifogás alaptalanságára vonatkozó jogi álláspontját is; az alperes sem tévedését, annak felperes jogi képviselője általi okozását, illetőleg közös tévedés fennálltát a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint kétségmentesen nem bizonyította. Ezen védekezés elbírálása során az elsőfokú bíróság helytállóan vette alapul a kölcsönszerződéseket rögzítő okiratok szövegezését, melyek ÁFA fizetésről nem rendelkeztek, továbbá nem hagyható figyelmen kívül, hogy a per nem vitás adatai szerint 36 hónapon keresztül a havonta esedékes törlesztő részletekről általános forgalmi adót nem tartalmazó számlák kerültek kiállításra, melyeket az alperes kifogás nélkül, rendben teljesített, így életszerűtlen is volt annak alperesi feltételezése, hogy az egyébként tárgyi adómentes pénzügyi szolgáltatás változatlansága ellenére az utolsó törlesztő részlet mégis általános forgalmi adóval lesz terhelt.

A fellebbezésben hivatkozott tanúvallomás sem alapozza meg a megtámadási kifogást; helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában, hogy az alperes a személyes meghallgatása során maga is különbséget tett a kölcsön és a gépjármű-vételár ÁFA-ja között. Ez a megkülönböztetés tűnik ki ... 2008. szeptember 23-i tanúvallomásából is; a tanú egyértelműen akként nyilatkozott, hogy a törlesztő részletek - hitelről lévén szó - nem tartalmazhattak ÁFA-t, a hitel nettó összege volt felépítve.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság a szerződésszegésre alapított viszontkereseti kárigény elutasításáról is; a fellebbezésben előadottak e körben sem adtak alapot az ítéleti döntés megváltoztatására.

A korábban már kifejtettekben is következően a fellebbezésben hivatkozott szerződésszegések közül a felperes terhére egyedül az ÁSZF 4.3.4. pontjában foglaltak megsértése esik; helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a ... Bíróság 3.Pf.21.089/2007/4. számú részítéletével részben helybenhagyott, a ...i Városi Bíróság 6.P.20.472/2007/5. számú ítéletében ... igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján rögzítést nyert, hogy jelen per felperese az alapkamatláb

megváltozásáról az alperest nem értesítette, a megküldött számlalevelek alapján a tőketörlesztés és a fennálló tartozás összege nem volt kiszámolható, tekintve, hogy csak a technikai tőkerész került feltüntetésre. Mindebből okszerűen következhetett a jelen perben lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítással is alátámasztott alperesi túlfizetés; ... igazságügyi szakértő a 2009. április 27-i szakvéleményében és annak 2009. október 2-i kiegészítésében a túlfizetés tényét megerősítve ugyanakkor kitért arra, hogy annak mértéke gépjárművenként 139.800 forint, szemben az alperes által állított 1.512.446 forinttal.

A jelen perben lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás eredménye annak megállapítására is alapot adott, hogy a 37. havi törlesztő részlet számlázásakor a szerződésben előírt 12.873.750, illetve szakértő által kiszámolt 12.292.830 forint helyett az alperesre nézve kedvezőbb módon, az aktuális árfolyamváltozás hatását figyelembe véve 11.590.684 forint került számlázásra, mely eltérés gépjárművenként 547.850 forint, ezen különbség nyilvánvalóan alkalmas a 139.800 forintos túlfizetés kompenzálására.

A Ptk. 318. § (1) bekezdésére alapított kárigény megalapozott érvényesítéséhez az alperes azt tartozott volna bizonyítani, hogy számára a felperes az ÁSZF 4.3.4. pontjába foglalt tájékoztatási kötelezettsége megszegésével okozati összefüggésben az általa állított mértékű, a kompenzálás ellenére meg nem térült kárt okozta; ezen bizonyítási kötelezettségének azonban nem tett eleget.

Mindebből következően helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem megalapozottságára, illetőleg az alperesi védekezés, valamint viszontkereset alaptalanságára; tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására, illetőleg eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helytálló ítéletét - annak nem fellebbezett részét nem érintve - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Figyelemmel arra, hogy az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes másodfokú perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak alkalmazásával, mérlegeléssel 1.000.000 forint + ÁFA jogi képviselési munkadíjban került meghatározásra.

Az alperes a sikertelen fellebbezése folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint köteles a kereset, illetőleg a viszontkereset pertárgyértékéhez igazodó, az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt mindösszesen 5.000.000 forint jogorvoslati illetéket a ... Államnak külön felhívásra megfizetni.

Budapest, 2012. október 16.

Dr. Felker László s. k.,
mb. tanácselnök

Levek Istvánné dr. s. k.,
s. k.,
előadó bíró

Dr. Csányi Terézia Katalin
bíró

A kiadmány hiteléül: